

Θεμέλια των Μαθηματικών (2008–09)
Προτασιακός Λογισμός – Ασκήσεις

1. Θεωρήστε τις ακόλουθες προτάσεις:

$$p \rightarrow q, \quad \neg p \rightarrow \neg q, \quad q \rightarrow p, \quad \neg q \rightarrow \neg p, \quad q \wedge \neg p, \quad \neg p \vee q, \quad \neg q \vee p, \quad p \wedge \neg q.$$

Ποιές από αυτές είναι λογικά ισοδύναμες με την $p \rightarrow q$;

2. Έστω ότι η πρόταση $p \rightarrow q$ είναι ψευδής. Να δώσετε τιμή αληθείας για τις ακόλουθες προτάσεις:

$$(\alpha) p \wedge q \quad (\beta) p \vee q \quad (\gamma) q \rightarrow p.$$

3. Να κατασκευάσετε πίνακες αληθείας για τις ακόλουθες προτάσεις:

$$(\alpha) \neg(p \wedge q) \quad (\beta) \neg(p \vee q) \quad (\gamma) \neg p \wedge \neg q \quad (\delta) \neg p \vee \neg q.$$

Μπορείτε με βάση αυτούς τους πίνακες να διαπιστώσετε κάποιες λογικές ισοδυναμίες μεταξύ των (α), (β), (γ) και (δ); Ποιές είναι αυτές;

4. Να δώσετε πίνακες αληθείας για τις προτάσεις:

$$(\alpha) ((p \leftrightarrow q) \vee (p \rightarrow r)) \rightarrow (\neg p \wedge q) \quad (\beta) \neg((p \vee q) \rightarrow r).$$

5. Η αποκλειστική διάζευξη $\underline{\vee}$ (το γνωστό XOR) ορίζεται ως σύνδεσμος με τον ακόλουθο πίνακα αληθείας:

p	q	$p \underline{\vee} q$
A	A	Ψ
A	Ψ	A
Ψ	A	A
Ψ	Ψ	Ψ

(i) Να κατασκευάσετε πίνακες αληθείας για τις προτάσεις:

$$(\alpha) p \underline{\vee} q \quad (\beta) (p \underline{\vee} q) \underline{\vee} r \quad (\gamma) (p \underline{\vee} q) \underline{\vee} p.$$

(ii) Να αποδείξετε ότι οι προτάσεις $p \underline{\vee} q$ και $\neg(p \leftrightarrow q)$ είναι λογικά ισοδύναμες.

6. Να εξετάσετε ποιές από τις ακόλουθες προτάσεις είναι ταυτολογίες:

$$(\alpha) (p \rightarrow (q \rightarrow r)) \leftrightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r)).$$

$$(\beta) (p \underline{\vee} q) \underline{\vee} r \leftrightarrow p \underline{\vee} (q \underline{\vee} r).$$

$$(\gamma) ((p \leftrightarrow q) \leftrightarrow r) \leftrightarrow (p \leftrightarrow (q \leftrightarrow r)).$$

$$(\delta) ((p \rightarrow q) \rightarrow r) \leftrightarrow (p \rightarrow (q \rightarrow r)).$$

7. Να αποδείξετε ότι τα ακόλουθα είναι ταυτολογίες:

$$(\alpha) ((p \rightarrow r) \wedge (q \rightarrow r)) \leftrightarrow ((p \vee q) \rightarrow r).$$

$$(\beta) (p \rightarrow q) \wedge (p \rightarrow r) \leftrightarrow (p \rightarrow (q \wedge r)).$$

8. Έστω p η πρόταση «ο Κώστας διαβάζει την εφημερίδα N », q η πρόταση «ο Κώστας διαβάζει την εφημερίδα K » και r η πρόταση «ο Κώστας διαβάζει την εφημερίδα B ». Να γράψετε καθεμιά από τις ακόλουθες προτάσεις στη (συμβολική) γλώσσα του Προτασιακού Λογισμού:

(α) «Ο Κώστας διαβάζει την εφημερίδα N ή την εφημερίδα K , αλλά όχι την εφημερίδα B ».

(β) «Ο Κώστας διαβάζει τις εφημερίδες N και K ή τις εφημερίδες N και B ».

(γ) «Δεν είναι αλήθεια ότι ο Κώστας διαβάζει την εφημερίδα N και δεν διαβάζει την εφημερίδα B ».

(δ) «Δεν είναι αλήθεια ότι ο Κώστας διαβάζει τις εφημερίδες K ή B αλλά όχι την εφημερίδα N ».

9. Έστω p η πρόταση «ο Ανδρέας μιλάει Γαλλικά» και q η πρόταση «ο Ανδρέας μιλάει Γερμανικά». Να δώσετε μια απλή λεκτική διατύπωση που να περιγράφει καθεμιά από τις ακόλουθες προτάσεις:

$$p \vee q, \quad p \wedge q, \quad p \wedge \neg q, \quad \neg p \vee \neg q, \quad \neg(\neg p), \quad \neg(\neg p \wedge \neg q).$$

Μπορείτε να διακρίνετε λογικά ισοδύναμες διατυπώσεις μεταξύ αυτών των προτάσεων;

10. Με σύνολο αναφοράς το σύνολο $\mathbb{N}$ των φυσικών αριθμών να αποτιμήσετε (δηλαδή, να δώσετε τιμές αληθείας) στις ακόλουθες προτάσεις:

(α) $3 + 3 = 6$ και $1 + 2 = 5$.

(β) Δεν είναι αλήθεια ότι $3 + 3 = 6$ ή $1 + 2 = 3$.

(γ) $2 + 2 \neq 4$ και $1 + 2 = 3$.

(δ) Δεν είναι αλήθεια ότι $3 + 3 \neq 6$ ή $1 + 2 \neq 5$.

11. Να εκφράσετε καθεμιά από τις ακόλουθες προτάσεις χρησιμοποιώντας μόνο τη διάζευξη ($\vee$) και την άρνηση ($\neg$):

(α) $(p \vee q) \rightarrow p$, (β) $q \rightarrow (p \vee q)$, (γ) $(p \vee q) \rightarrow (q \vee p)$, (δ) $(q \rightarrow r) \rightarrow ((p \vee q) \rightarrow (p \vee r))$,

(ε) $(p \vee (q \vee r)) \rightarrow (q \vee (p \vee r))$.

12. Ορίζουμε το δυαδικό σύνδεσμο (imp2) από τον πίνακα:

p	q	$p (\text{imp2}) q$
A	A	A
A	Ψ	Ψ
Ψ	A	A
Ψ	Ψ	Ψ

Να εξετάσετε αν οι προτάσεις $(p (\text{imp2}) q) \wedge (q (\text{imp2}) p)$ και $p \leftrightarrow q$ είναι λογικά ισοδύναμες. Ακολουθώντας να γράψετε τον (imp2) σε κανονική διαζευκτική μορφή.

13. Σε άμεση σχέση με την πρόταση « $p \rightarrow q$ » είναι οι ακόλουθες προτάσεις: (α) η αντίστροφη (converse) πρόταση « $q \rightarrow p$ », (β) η αντίθετη (inverse) πρόταση « $\neg p \rightarrow \neg q$ » και (γ) η αντιθετοαντίστροφη (contrapositive) πρόταση « $\neg q \rightarrow \neg p$ ». Με αυτή την ορολογία να αποδείξετε τα ακόλουθα:

- Η αντίστροφη μιας αληθούς συνεπαγωγής δεν είναι πάντα αληθής.
- Η αντίθετη μιας αληθούς συνεπαγωγής δεν είναι πάντα αληθής.
- Η αντιθετοαντίστροφη μιας αληθούς συνεπαγωγής είναι πάντα αληθής.

14. Για καθεμιά από τις ακόλουθες συνεπαγωγές να γράψετε την αντίστροφη, την αντίθετη και αντιθετοαντίστροφη συνεπαγωγή:

$$p \rightarrow q, \quad \neg p \rightarrow \neg q, \quad \neg q \rightarrow \neg p, \quad p \rightarrow \neg q, \quad \neg p \rightarrow q.$$

15. Συμφωνούμε η λεκτική έκφραση «αν ... τότε» να αποδίδεται συμβολικά με τη συνεπαγωγή « $\rightarrow$ ». Να γράψετε την πρόταση «αν $1 < 4$ τότε $5 > 8$ » σε συμβολική μορφή « $p \rightarrow q$ » για κατάλληλα p και q . Ακολουθώντας, να γράψετε την αντίστροφη, την αντίθετη και την αντιθετοαντίστροφη τόσο λεκτικά όσο και συμβολικά. Σε κάθε περίπτωση, να αποτιμήσετε τις προτάσεις που προκύπτουν ως αληθείς ή ψευδείς.

16. Για πραγματικούς αριθμούς a, b, c θεωρούμε τις προτάσεις ($p : a < b$), ($q : b < c$) και ($r : a < c$). Να γράψετε στη συμβολική γλώσσα του Προτασιακού Λογισμού τις:

- (α) $(a < b)$ ή $(b < c$ και $a \geq c)$.
- (β) Αν $(a \geq c$ ή $b < c)$ τότε $(b \geq c)$.

Στη συνέχεια, όταν $a = 1$, $b = 2$ και $c = 3$, να αποτιμήσετε τις (α) και (β) ως αληθείς ή ψευδείς.

17. Για τις προτάσεις p και q ορίζουμε την $p | q$ να σημαίνει $\neg p \vee \neg q$.

(α) Να δείξετε τη λογική ισοδυναμία των $p | p$ και $\neg p$ καθώς και των $(p | p) | (q | q)$ και $p \vee q$.

(β) Να εκφράσετε τους συνδέσμους $\wedge, \rightarrow, \leftrightarrow$ μέσω του συνδέσμου $|$.